भाषा पंचीकरण वार्त्तिकम्

११५५ ११

जेजेपंचायतनंअद्भुतसुचरित्रामांपालयहेहरिहरश्रीगण
पतिमित्राजयदेव॥ध्रु॥प्रभुईश्वरश्रुतिसागरसाक्षीचिन्मूर्ती
माधवयादवकुलमणीअगणिततवकीर्ती॥स्तुतितत्परभूधर
विधिआनन्द्यस्फूर्तित्वंपदतलसमुद्रामुनिहृदईस्मरती॥१॥प्र
वाहनखद्वांगीगंगाधरईशंउडुपतिभूषणकर्पूरकलिपंन
गपाश॥स्मरदाहकनगजाप्रियव्यापकअविनाशउर्वीनीरहिंग
तेजसआकाशं॥२॥श्रीआद्यात्रिपुराप्रियजेनवआदूरणेनतपाल
नआवश्यकअघकंदनकरणे॥त्रिगुणात्मकत्रिनयनात्रिभुवन
विस्तरणेआभिनंवनवडगेमीनसपरिपूर्णे॥३॥लंबोदरपाशां
कुशकरधरजगवंद्यासुंदरचर्चिततनुहेमूषकरूपच्याद्या॥विघ्न
तकगिरिजासुतबुधजनआराध्याआगम्यश्रुतिशास्त्राआदिअं
तमध्या॥४॥जमभंजकक्रिसुविराजितरत्नमणिरविसूर्याचक्र
त्रिमुखहरिजास्यंदनआरूढहेआर्या॥परिवर्तितमेरूपरित्रा
दक्षिणपर्याआनंतात्मजप्रार्थितलक्ष्यद्विजवर्या॥५॥समाप्त.

श्रीगणेशायनमः॥ॐ॥आखंडैकरसब्रह्म चैतन्यप्रकाशघनपरिपूर्ण॥स
च्चिदानंदस्वरूप सकळजगदाधिष्टान॥अद्वितियआत्मा आपण आहे॥आ
सीपदब्रह्मणजेजीवेश्वराचेंऐक्यस्वरूप॥लीनताउन्मनी॥गुणसाम्यमा
यातीसचैतन्यअंगिकारिले॥तेचिमूळमायाजाणावी॥मूळमायाह्मणि
जेब्रह्म स्फुरण॥त्यास्फुरणास चैतन्येअंगिकारिले॥तोईश्वरजाणावा
॥त्याईश्वराशिमूळपुरुषह्मणावा॥आणिब्रह्मस्फुरणजेमूळमाया॥
तीसमूळप्रकृतीह्मणावी॥याप्रकृतीपुरुषसंयोगेसृष्टिनिर्माण
झाली॥ऐशीईछाजाहलिते महतत्व॥यासीचअव्याकृतमायाऐ
सीह्मणावी॥त्यामहत्वाकडेईश्वरेंअवलोकनकेले॥त्यापासूनत्रिगु
णनिर्माणजाहले॥तेकोणकोणह्मणिजे॥सत्वगुणरजोगुणतमोगुण
॥त्यागुणासनीनराख्या निर्माणजाल्या॥त्याकोणकोणह्मणजे॥सत्व

गुणाचीज्ञानशक्ती ॥ रजोगुणाचीक्रियाशक्ति ॥ तमोगुणाचीद्रव्यशक्ती ॥
साग्गुणाकडेईश्वरेअवलोकिले ॥ ह्यापासुनतीसतत्वे निर्माणजाली
॥ तीकोणकोणगुणापासुनकोणतत्वेंजाहलिंतेसांगु ॥ सत्वगुणज्ञा
नशक्तीपासूनअंतःकरणपंचकजाले ॥ तेकोणअंतःकरण ॥ मन १
बुद्धी २ चित्त ३ अहंकार ॥ ४ ॥ रजोगुणक्रियाशक्तिपासोनपंधरात
त्वे निर्माणजालि ॥ तेज्ञानेंद्रियपंचक ॥ तेकोण ॥ श्रोत्र १ त्वचा २ चक्षु ३
जिव्हा ४ घ्राण ५ ॥ कर्मेंद्रियपंचकतेकोण ॥ वाचा १ पाणि २ पाद ३ शि
श्न ४ गुद ५ ॥ प्राणपंचकतेकोण ॥ व्यान १ समान २ उदान ३ प्राण ४ आपा
न ५ ॥ तमोगुणद्रव्यशक्तिपासोन ॥ दाहातत्वेजालि ॥ तीकोणह्मणजेपंच
माहाभूतें ॥ अकाश १ वायु २ तेज ३ उदक ४ पृथिवि ५ ॥ विशयपंचकतेको
णशब्दस्पर्शरूपरसगंध ५ ॥ ऐसीहितीसतत्वे ३० ॥ आणितीनगुण ॥

महत्तत्व आणि मूळप्रकृलि ।। मूळपुरुष ।। ऐसि छत्तीस तत्वे ।। माहामायावि
स्तार ईश्वर ईछेने जाला ।। यापासून ब्रंह्माड रचना जाली ।। ह्यामध्ये ती
सतत्वाचा परस्परानुप्रवेश जाला तो के साभणजी ते सांगो ।। अंतःकर्ण
व्यानाधारे श्रोत्रेंद्रियाचेनि द्वारे वाचासहित शब्दगुणी आकाशि प्रवेश
ले ।। मन समानाचेनि आधारे ।। त्वगेंद्रियाचे निद्वारे पाणींद्रिय सहीत स्प
२ र्शगुणी वायुमध्ये प्रवेशले ।।२।। बुद्धी उदानाचेनि आधारे चक्षुरिंद्रिया
चेनी द्वारे पादेंद्रियसहीत रूपगुणि तेजी प्रवेशले ।।३।। चित्त प्राणाधा
रे जिव्हेंद्रियाचे निद्वारे शिश्नेसहीत रसगुणी आपामध्ये प्रवेशले ४ २
अहंकार अपानाधारे घ्राणेंद्रियाचे निद्वारे गुदेंद्रिय सहीत गंधगुणि
पृथ्वीत प्रवेशले ।।५।। यापरस्परानुप्रवेशा करुन पंचवीस तत्वे पंचमा

हाभूतामध्येप्रवेशझाली॥ तेव्हापंचमाहाभूतेस्पष्टदशेशिआलि॥ ह्यापंच
माहाभूतांचेईश्वरेंदोनविभागकेले॥येकस्थूळमहाभूतें॥येकसूक्ष्म
माहाभूतें॥ह्यामधेस्थूळमहाभूतांचेपंचीकरणदेवानेआरंभिले
॥तेंकैसेंसांगो॥ तत्प्रकार॥आकाशअंतःकरणांशेंआकाशिमि
ळाले॥१॥आकाशव्यानांशेंवायुशिमिळाले२आकाशश्रोत्रांशेंतेज
सीमिळाले॥३॥आकाशवाचांशेंउदकीमिळाले॥४॥आकाशश
ब्दांशेंपृथ्वीशिमिळाले॥५॥ वायुमनांशें[illegible]शिमिळा
ला॥२॥वायु[illegible]शे[illegible]सिमिळाला॥३॥वायु[illegible]
[illegible]शिमिळाला॥४॥वायुस्पर्शांशेंपृथ्वि
वीशिमिळाला५॥जेबुध्यांशेंआकाशासिमिळाला
ले१॥तेजउदानांशेंवायुशिमिळाला२तेजचक्षुर

वायु समानांशें वायु ते त्वच्यासे तेजासी

आका पान्यासे आपा

पं. क. शें तेजाशिमिळाले ॥३॥ तेजपाइंशें आपाशिमिळाले ॥४॥ ते
जरूपांशें पृथ्वीशिमिळाले ॥५॥ आपचित्तांशें आकाशिमिळा
लें ॥१॥ आपप्राणांशें वायोशिमिळालें ॥२॥ आपजिव्हांशें तेजाशि
मिळालें ॥३॥ आपशिश्नांशें [illegible]सिमिळालें ॥४॥ आपरसांशें
॥३॥ पृथ्वीशिमिळाले ॥५॥ पृथ्वीअहंकारांशें आकाशिमिळाले ॥१॥
पृथ्वीअपानांशें वायुशिमिळाले ॥२॥ पृथ्वीघ्राणांशें तेजा
शिमिळाले ॥३॥ पृथ्वीगुदांशें आपाशिमिळाले ॥४॥ पृथ्वी
गंधांशें पृथ्वीमिळाले ॥५॥ ऐसा तीस तत्त्वांचा ईश्वरानें ॥३॥
कर्दम केला ॥ नग आपुल्या सहित लीन करून कर्दम रोपिला ॥
या कर्दमाची पिंड ब्रह्मांडाची स्थूळ देहां तरेरचना के
लि असें ॥ नस द ईश्वराचे चार देहा ईश्वराचा विस्तार

दानवंइलोक॥ ह्मस्थितेपर्वत॥

स्थूलदेहसांगेन॥ मस्तकसत्यलोक॥ ललाटतपोलोक॥ वदन
तेजनलोक॥ कंठनाकतेमहर्लोक॥ नाभिस्थानतेंनभमंडल॥
उदरसमहिसागर॥ तेयजठरानल तोचिजठराग्नि॥ नेत्रसू
र्य[illegible]लोक॥ श्रवणतेदिशा॥ घाणाश्विनीलोक॥ मुखअ
ग्निलोक॥ जिव्हावरुणलोक॥ दांततेस्नेह॥ दाढायमलो
क॥ नाडीयासमस्तनद्या॥ रोमतेतृणवृक्ष॥ शिश्नप्रजा
पतिलोक॥ गुदनैऋतिलोक॥ मेघवृष्टीतोचिवीर्य॥ महो
तलतेकटिप्रदेश॥ वितलआणिअतल॥ जानु॥ तलातलजं
घाप्रदेश॥ पोटरिया तलातल॥ गुल्फद्वयतेघोटे॥ प्रपदते
रसातल॥ गुल्फद्वयतेघोटे॥ प्रपदतेरसातल॥ तळवेपाताल॥ सु

पायाच्या ठाई वामन राहातो ॥ पाताळा खालें शेष राहातो ॥
साता पाताळा खालें कूर्म राहातो ॥ कूर्मा खालें आवर्ण जळ आ
दिकरून ॥ आवर्ण जळ पावेतो सकळ जग मिळोनि चौदा भु
४ वनें ॥ ऐसें हें ब्रह्मांड यास विराट पुरुष ह्मणावा ॥ हे ब्रह्मां
५ ड ईश्वराचें स्थूळ शरीर ॥ याची उत्पत्ती अवस्था या दोही ४
चा अभिमानी ब्रह्मा ॥ हे तिन्ही मिळोनि प्रणवाची प्रथ
म मात्रा ॥ अकार रजोगुण ॥ सत्यलोक स्थान ॥ उत्पत्ती आ
नंद भोग ॥ वैखरी वाचा ॥ ऋग्वेद ॥ ऐसें हें ब्रह्मांड ईश्वरा
चें स्थूळ शरीर ईश्वर नव्हे ॥ याचा साक्षी केवळ ब्रह्म
आहे ॥ या ब्रह्मांडास सप्तावर्णं आहात ते सांगो ॥

याब्रह्मांडासदशगुण अधीक आवर्ण पृथ्वीचें॥ पृथ्वीसदशगुणे
अधीक उदकाचें॥ उदकासदशगुणें अधीक आवर्ण तेजाचे॥ तेजा
स दशगुणें अधीक आवर्ण वायूचें॥ वायूचे दशगुणें अधीक आव
र्ण आकाशाचें॥ आकाशासदशगुणें अधीक तामस अहंकाराचें॥
तामस अहंकारासदशगुणें अधीक आवर्ण महतत्वाचें॥ ऐ
शीं आवर्णे ब्रह्मांडाशिं आहेत॥ ईश्वराचा लिंगदेह सांगो॥ ईश्वरा
चें लिंगदेह हिरण्यगर्भ देवमे यक्षणा वा॥ अंतःकर्ण तो विष्णू॥ चं
द्रमा मन॥ ब्रह्मा बुद्धिः॥ नारायण चित्त॥ शंकर अहंकार॥ अंतः
करणपंचक॥ व्यान उदान समान अपान प्राण॥ एसे हे पंचप्राण॥
श्रोत्रं दिशा॥ त्वचा पवन॥ चक्षु सूर्यः॥ जिह्वा वरुण॥ अश्विनौ
देवो घ्राण॥ ह ज्ञानेंद्रियपंचक॥ वाचा अग्निः॥ पाणी इंद्र॥

पादवामन॥शिश्नप्रजापति॥गुदनैर्ऋति॥हेंकर्मेंद्रियपंचक
॥शब्दस्पर्शरूपरसगंध॥हेविषयपंचक॥हेमहीपंच
वीसतत्वमिळोनिईश्वराचेंहिरण्यगर्भदेह याचिप्रति
पालनअवस्था॥यादेहीचाअभिमानीविष्णु॥हति
कोविद्यानप्रणवाचीद्वितीयमात्रा॥उकारसत्वगुण
5 ॥याचेंवैकुंठस्थान॥स्विषयानंदभोग॥मध्यमावाचा
यजुर्वेद॥हेंसाहाहिरण्यगर्भदेह॥ईश्वरनव्हे॥ईश्वरया
चासाक्षिकेवळब्रह्मआहे॥ईश्वराचेंमहत्तत्वकारणदेह
4 सांगोमहत्तत्वरूपआद्यासत्तमाया॥हेचिकारणशरीर॥ 5
याचीप्रळयावस्था॥म्हणिजे॥सकळहिभूतंब्रह्मांडासहि
त॥आद्यासत्तमायेचाठाईलयहोतो॥याचेंनावमहाप्रळ

य ॥ कारणदेहत्रवस्थयावस्था ॥ यादोहीचाअभिमानीशंक
र ॥ हेतिन्हीमिळोन प्रणवाचीतृतीयमात्रा ॥ मकारतमो
गुणकैलासस्थान ॥ प्रवयानंदभोगपश्यंतिवाचा ॥ साम
वेद ॥ ऐसेहेकारणशरीर ॥ ईश्वरनव्हे ॥ ईश्वरयाचासा
क्षीकेवळब्रह्मआहे ॥ ईश्वराचेमहाकारणदेहसांगो ॥ म
ळमायानेचि ईश्वराचेमहाकारणदेह नो शरीर ॥ ब्र
ह्मीमीब्रह्मऐसेस्फुरणजाहले ॥ तेमूळमाया ॥ तेईश्वरा
चेमाहाकारणदेह ॥ याचीसर्वसाक्षीणीअवस्थायादो
हीचाअभिमानीईश्वर ॥ हेतिहीमिळोनिअर्धमा
त्रा ॥ प्रणवाचाचतुर्थचरण ॥ शुध्दसत्वगुण याचे
बह्यस्थान ॥ ब्रह्मानंदभोग ॥ परावाचा ॥ अथर्व

णवेद ॥ ऐसे महाकारण देह ॥ ईश्वर नव्हे ॥ ईश्वराचे स्व
रूप ॥ चारी देहातीत ॥ केवळ ब्रह्म सच्चिदानंद स्वरूप ब्र
ह्म आहे ॥ त्वंपद ह्मण जे जीव ॥ त्याचे चार देह ते सांगो ॥ जीवा
चे स्थूळ देह सांगो ॥ रोम त्वचा नाडी अस्थी मांस ॥ पाच पृ
थिवीचे अंश ॥ लाळ मूत्र श्रोणित रेत मज्जा ॥ हे पांच उद
6 काचे अंश ॥ क्षुधा तृषा निद्रा आलस्य संगम हे पाच
तेजाचे अंश ॥ धावन चलन वदन आकोचन प्रसर
ण ॥ हे पाच वायूचे अंश ॥ काम क्रोध लोभ लज्या भय ॥ हे
६। पांच आकाशाचे अंश ॥ ऐसे पंचमहाभूताचे पंचवी ६।
स अंश मिळोनि जीवाचे स्थूळ देह जाले ॥ याची जाग
ती अवस्था ॥ स्थूळ देह जागृती अवस्था या दोही

चाआभिमानीविश्व॥हेतिन्हीमिळोनिप्रणवाचीप्रथ
ममात्रा॥आकाररजोगुणनेत्रस्थान॥स्थूळभोग॥वै
खरीवाचा॥ऋग्वेद॥ऐसेहेस्थूळदेह॥यादेहासिचवर्णा
श्रमजाति॥गोत्रकर्मधर्मषड्विकारषट्कोश॥ऐसेहेस्थूळदेह
आपणनव्हे॥आपणयादेहाचासाक्षी॥केवळब्रह्मआ
हे॥ऐसेजाणुनदेहाचाआभिमानसांडुनिराभिमानरा
हावे॥म्हणजेजीवदशाजाउनमुक्तहोईल॥आताजीवाचे
लिंगदेहसांगु॥अंतःकर्णमनबुद्धिचित्तअहंकार॥हेअं
तःकर्णपंचक॥[redacted] प्राणपानव्यानउदानसमानहेप्राणपं
चक॥श्रोत्रत्वच्याचक्षुजिव्हाघ्राणहेज्ञानेंद्रियपंचक॥

पं० क० वाचापाणिपादगुदशिश्नहेकर्मेंद्रियपंचक॥ शब्दस्पर्शरूप
८ रसगंध हे विषयपंचक॥ हे शिपंचवीस तत्त्व मिळोनि लिंगदेह
7 झाला॥ याचीस्वप्नावस्था॥ या देहाचा अभिमानी तैजस॥
हे तिन्ही मिळोन प्रणवाची द्वितीयमात्रा॥ उकार सत्वगुण॥
कंठस्थान॥ स्वप्नानंद भोग॥ मध्यमावाचा॥ यजुर्वेद॥ ए
से हे लिंगशरीर॥ आपण नव्हे॥ आपण याचा साक्षी॥ केवळ
चैतन्यस्वरूप ब्रह्म आहे॥ आतां जिवाचें कारणदेह सां
गो॥ आपण ब्रह्मस्वरूप असतां आपल्ये स्वरूपासि न
स्मरणें॥ या विसराचें नाव अज्ञान॥ तें जिवाचें कारणदेह ८
म्हणावें॥ कारणदेह म्हणिजे स्थूळ लिंगदेह या सकारण॥ या
स्तव कारणदेह म्हणावा॥ याची सुषुप्ती अवस्था म्हणिजे॥

~~यासतव कारणदेह ह्मणजे~~ ॥ याची सुषुप्ती अवस्था ह्मणिजे ॥
सकळ इंद्रियांच्या वृत्ती निद्राकाळी अज्ञानी लय होतात ॥
सा लयाचें नाव सुषुप्ती अवस्था ॥ कारण देह सुषुप्ती अव
स्था ॥ या दोहींचा अभिमानी प्राज्ञ ॥ हे तिन्ही मिळोन प्रणवा
चीतृतीय मात्रा ॥ मकार तमोगुण ॥ हृदय स्थान ॥ निद्रानं
द भोग ॥ पश्यंतिवाचा ॥ सामवेद ॥ ऐसें हे कारणदेह आप
पानकू ॥ आपणयाचा साक्षी ॥ केवळ ब्रह्मस्वरूप आहे ॥ ऐ
सें जाणणे न याच नावें ज्ञान ॥ या ज्ञानाशि महाकारण श
रीर ह्मणावें ॥ या महाकारणशरीराशि ॥ तुर्यावस्था ॥ तुर्या
वस्था ह्मणजे काय ॥ अवस्थात्रयाची साक्षिणी कळती ॥

ति चे नाव तुर्यावस्था ह्मणावी ।। महाकारणदेह ।। तुर्यावस्था ।।
आर्थवनवेद ।। या दोही चा अभिमानी प्रत्यगात्मा ।। हे तिन्ही मि
ळोनि प्रणवाची अर्द्धमात्रा ।। चतुर्थ चरण ।। शुद्ध सत्वगुण ।।
याचे ब्रह्मरंध्र स्थान ।। स्वरूपानंदावभास भोग ।। पुवावाचा
।। ऐसे महाकारणशरीर आपण नव्हे ।। आपण केवळ चैतन्यस्व
रूप ब्रह्म आहे ।। ऐसे जाणावे ।। तत्वमसि ह्मणजे ।। तत्पद ईश्वर
8 ।। त्वंपद जीव ।। ईश्वराचे चारी देह मिथ्या मायामय ।। जीवाचे
चारी देह ।। मीथ्या अविद्यामय मिथ्या जीवेश्वराचे स्वरू
प केवळ ब्रह्म लक्ष्यार्थ आहे ।। याचे नाव असी पद ।। ऐसा हा
तत्वमसीचा अर्थ जाणावा ह्मणिजे मुक्त होतो ।। आता पंच

कोशाचा विचार सांगो॥ अन्नमय प्राणमय मनोमय विज्ञानम
य आनंदमय॥ ऐसे हे पंचकोश॥ यामध्ये॥ अन्नमयकोश स्थू
ळदेह॥ स्थूळदेहासी अंन्नमयकोश म्हणावा रे॥ पर्जन्यापासू
न धान्य होते॥ धान्यचि अंन्न होते॥ पुरुषाने अन्न भक्षिल्या
ने वीर्य होते॥ वीर्याचा देह निर्माण होतो॥ या स्तव स्थूळ देहा
स अन्नमयकोश म्हणावा॥ हा देह पद्धिकारी आहे॥ हो देह
आपण नव्हे॥ आपण या देहाचा साक्षी ब्रह्म आहे॥ आता
प्राणमयकोश म्हणिजे॥ प्राणपंचक॥ मनोमयकोश म्हणि
जे॥ मन व दशेंद्रिय मिळोनि मनोमयकोश॥ विज्ञान
मयकोश म्हणिजे॥ बुद्धि ऐसे तिन्ही कोश मिळूनी लिंग

देह जाहला॥ हा लिंगदेह साभासरूपे कल्पनामय विकारी
आहे॥ हा लिंगदेह आपण नव्हे॥ याचा साक्षी केवळ ब्र
ह्म आपण आहे॥ आता अनंदमय कोश तो सांगो॥ म
न बुद्धि इंद्रिये सकळ हि वृत्तीसहित सुषुप्ती काली॥ नी
द्रेन लय पावताती॥ त्या समई जो अनंद होतो याचे ना
व॥ आनंदमय कोश ह्मणावा॥ तेच कारण शरीर॥ आ
पण नव्हे॥ आपण पंचकोशाचा साक्षी केवळ चैत
न्यस्वरूप ब्रह्म आपण आहे॥ ऐसे जाणिले त्याने मुक्त
होते॥ आता प्रळयाचे लक्षण सांगो॥ प्रळय पाच
आहेत॥ ब्रह्मा डी दोन प्रळय॥ एक दिन प्रळय॥ एक

महाप्रळयु॥दोनप्रळयह्मणजे॥ब्रह्मदेवाची निद्रा॥चार
सहस्त्रयुगदिवसजाहल्यावरा॥चारसहस्त्रयुगरात्री
मध्येब्रह्मा॥नीद्रस्तजालाह्मणिजे॥समाधिस्तजाला।
तेव्हा पृथ्वीआदिकरुनचवदावेभूवन पार्वतीजळ
मय जाले॥सकळही जीवबुडाले॥सकळदेवलोक
बुडाले॥ईंद्रादीकदेव आदीकरुनीसकळ जीवसूक्ष्मरुपी
कीब्रह्मदेवाच्यापोटीअसतोति॥जेव्हारात्रीसरो
निगेली॥पुन्हा कल्पोदय दिवसजेव्हाहोतो॥तेव्हा
सकळदेव॥सकळहि जिव॥सकळलोक॥यथापू
र्विलसारीरवेचउदयासयेतातयाचनावदिनप्रळये

आतामाहाप्रळयसांगो ॥ महाप्रळयह्मणजे ॥ ब्रह्मदेवाची
शंभर वर्षे भरलाती ॥ तेव्हा महाप्रळय होतो ॥ ब्रह्मदेवास
हित सकळ स्रष्टीचा ळय होतो ॥ शंभर वर्षे अनवृष्टी होत ॥
तेणेकरून सकळजीव स्रष्टीचा लय होतो ॥ तेव्हा द्वादश
कळेकरून सूर्य तपतो ॥ तेव्हा सप्त समुद्र अटताति ॥
लवणसमुद्रि वडवानळ आहे ॥ तो सूर्य मंडळ पावेतो
वाढतो ॥ तेव्हा सूर्याग्नी वडवाग्नी येक जाहले ॥ या
नि चवदा भुवने भस्म केलि ॥ शेषाचे फनीमंडळ
पोळले ॥ मग शेष कोपेन सहश्र मुखावाटे ॥ वीषा
ग्नी मिळाला ॥ मग विषाग्नी सूर्याग्नी वडवाग्नी

येकजाहला॥त्या आग्नीकडोनशोषसूर्यवडवानळासहीत ब्रह्मांडभस्महोते॥तेव्हा प्रळयमेघसंवर्तकादीशतवर्षेपा वेतोमुसळधाराप्रमाणवर्षतो॥तेव्हा अवघे जळमयहो ते॥त्याजळास प्रळयतेजशोषिते॥प्रळयतेजासवायुना शितो॥प्रळयवायुस आकाशीलयपावतो आकाशाला मस अहंकारीलयहोतो॥तामस अहंकारमहतत्वीलयहो तो॥तेमूळमायागुणसाम्यमायेतलयपावते॥तेगुणसा म्यमाया॥ब्रह्मीविरोनीजाते॥ब्रह्ममात्रउरते॥त्याचे नावमहाप्रळय॥आता पिंडिदोनप्रळयतेसांगो॥दि नप्रळयह्मणजे निद्रा॥जाग्रति स्वप्नयादोही अवस्था

चा॥ आणि इंद्रियाचा मन बुद्धिचा लय निद्रेमधे होतो॥
गाढ मूढ निद्रा येते॥ याचे नाव दिन प्रळय॥ महाप्रळय
॥ ह्मणिजे॥ स्थूळदेहाचे मरण॥ अत्यंत देहाचीविस्मृती वी
११ ह्मणुन महाप्रळय ह्मणावा॥ आता पांचवा प्रळय तो सांगो
॥ विवेकेकरुन माया अविद्या जीवेश्वर सकळ जगदाभास ११
नामरूपात्मक जितुके ब्रह्मी आभासले॥ तितुके मिथ्या
॥ मायामय ऐसे जाणोनी॥ अद्वितियमेकमेव चैतन्यमा
त्र आहे॥ ऐसे जाणणेयाचे नाव पंचप्रळय जाणावे॥ ऐसे
हे पंच प्रळय प्रकार सांगीतला जाणिजे॥ इति श्री पंचीकर
सपुरनं ॥